

УДК 658.14:69.002:620.9

*Н. В. Трусова,**д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9773-4534>**О. А. Юрченко,**к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8447-6510>**Н. В. Приймак,**к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,**Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу**ПрАТ "ВНЗ" Міжрегіональна Академія управління персоналом"**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0206-2577>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.7.107

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ ВИРОБНИЦТВА БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

N. Trusova,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation, Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University

O. Yurchenko,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of International Economics, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

N. Pryimak,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Educational and Scientific

Institute of Management, Economics and Business, PJSC "Interregional Academy of Personnel Management"

MANAGEMENT OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES IN THE PRODUCTION OF BUILDING MATERIALS

У статті розкрито теоретико-методичні засади та практичні аспекти управління фінансово-економічною безпекою підприємств з виробництва будівельних матеріалів з урахуванням галузевої специфіки їх функціонування. Обґрунтовано сутність фінансово-економічної безпеки як інтегрованої системи, що поєднує фінансові, виробничі, ресурсні та управлінські компоненти і спрямована на забезпечення стійкого розвитку підприємства в умовах нестабільного середовища. Визначено основні складові фінансово-економічної безпеки підприємства та систематизовані ключові галузеві ризики, зокрема ринкові, цінові, енергетичні, ресурсні, фінансові, інвестиційні, регуляторні, логістичні та кадрові, а також проаналізовано їх вплив на фінансову стійкість та ефективність діяльності підприємств. Розроблений комплекс практичних підходів щодо удосконалення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємств, який включає ризик-орієнтований, фінансовий, ресурсно— енергетичний, інвестиційно-інноваційний, збутовий та управлінський підходи. Запропонована концептуальну модель управління фінансово— економічною безпекою підприємств із виробництва будівельними матеріалами, що інтегрує підходи, інструменти та результати їх реалізації.

The article examines the theoretical and methodological foundations and practical aspects of managing the financial and economic security of building materials manufacturing enterprises, taking into account industry-specific characteristics and the impact of a volatile external environment. The relevance of the study is determined by the need to ensure the sustainable development of enterprises under conditions of economic instability, resource constraints, and increasing competitive pressures.

Financial and economic security is defined as an integrated system that combines financial, production, resource, and managerial components aimed at ensuring stability, adaptability, and long-term development of enterprises. The study emphasizes the systemic nature of financial and economic security and the interconnection of its elements within a unified management framework.

The key components of financial and economic security are identified, including financial, production, investment, resource and raw material, energy, market, personnel, and information components. Their functional roles and influence on enterprise performance are analyzed. The research also systematizes the main industry-specific risks, such as market, price, energy, resource, financial, investment, regulatory, logistical, and personnel risks, and evaluates their impact on financial stability and operational efficiency.

A set of practical approaches to improving the management system of financial and economic security is proposed, including risk-oriented, financial, resource and energy, investment and innovation, marketing, and managerial approaches. A conceptual model is developed that integrates components, risks, management tools, and expected results into a comprehensive system.

Special attention is paid to the use of modern management instruments, including key performance indicators (KPIs), financial analysis, risk management, budgeting, controlling, and digital analytical platforms. Their integrated application contributes to improving management efficiency, reducing risks, ensuring business continuity, and strengthening the competitiveness of enterprises.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека, підприємство, будівельні матеріали, ризики, управління, ризик-менеджмент, контролінг, ефективність, фінансова стійкість, антикризове управління.

Key words: financial and economic security, enterprise, building materials, risks, management, risk management, controlling, efficiency, financial stability, crisis management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується високим рівнем невизначеності, посиленням конкурентного тиску та зростанням впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків на діяльність підприємств. Особливої актуальності набуває проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств із виробництва будівельних матеріалів, які функціонують в умовах нестабільного попиту, коливання цін на енергоресурси, логістичних ускладнень, тощо.

Будівельна індустрія традиційно є однією з ключових складових економічної системи держави, оскільки формує базу для розвитку інфраструктури, житлового будівництва та промислового сектору. Водночас підприємства з виробництва будівельних матеріалів характеризуються високою матеріало- та енергоємністю, значною капіталомісткістю виробництва, тривалими виробничими циклами та суттєвою залежністю від імпортової сировини й енергоресурсів. Це обумовлює підвищену вразливість таких підприємств до фінансових ризиків, інфляційних процесів, валютних коливань та порушення ланцюгів постачання.

Додатковим фактором впливу є трансформаційні процеси, пов'язані з цифровізацією, зміною підходів до управління витратами, екологічними вимогами та необхідністю підвищення енергоефективності виробництва. У таких умовах ефективне управління фінансово-економічною безпекою виступає не лише інструментом захисту підприємства від загроз, але й важливою передумовою забезпечення його стійкого розвитку та конкурентоспроможності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Огляд наукових публікацій свідчить, що дослідження фінансово-економічної безпеки підприємств еволюціонують від уточнення теоретичної сутності цієї категорії до розроблення прикладних підходів управління в умовах невизначеності. У працях Н. Краснокутської і Г. Коптевої [7], О. Рожка і Є. Нестерова [11], а також у монографіях С. Мельника [9] та Н. Правдюк [10], фінансова безпека трактується як комплексна характеристика, що поєднує захищеність фінансових інтересів, здатність протидіяти загрозам і забезпечувати сталий розвиток. Методичний аспект розкрито у роботах Н. Іщенко [6], О. Кременя [8], В. Халіної [13], де систематизовано підходи до оцінювання рівня безпеки (інди-

каторні, ресурсно-функціональні, бальні методи), що формують аналітичне підґрунтя для її кількісної діагностики.

Водночас новітні дослідження (Л. Мельник і С. Трофімчук [1]; Н. Петруха [2], Л. Сорокіна [3], Ю. Жукова [5] та О. Юрченко [14]) акцентують увагу на прикладних аспектах забезпечення безпеки з урахуванням сучасних викликів, зокрема: воєнних ризиків, динаміки ринку праці, енергетичної нестабільності та післявоєнного відновлення.

Разом із тим, попри наявні напрацювання, недостатньо розробленими залишаються прикладні інструменти управління фінансово-економічною безпекою підприємств будівельної галузі, зокрема системи моніторингу, раннього попередження загроз і галузеві показники ефективності, що визначає актуальність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансово-економічною безпекою підприємств із виробництва будівельних матеріалів. Відповідно до поставленої мети дослідження, логіка наукового пошуку передбачає поетапне вирішення низки взаємопов'язаних завдань, спрямованих на поглиблення теоретичних положень та формування прикладних аспектів управління фінансово-економічною безпекою підприємств галузі. З огляду на це, у межах дослідження доцільно зосередити увагу на таких завданнях: дослідити сутність та структурні складові фінансово-економічної безпеки підприємств із виробництва будівельних матеріалів, а також визначити ключові галузеві ризики та загрози їх діяльності; розробити практичні підходи

та інструменти удосконалення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємств галузі з урахуванням специфіки їх виробничо-господарської діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Фінансово-економічна безпека підприємства з виробництва будівельних матеріалів є складною багатаспектною категорією, що відображає стан захищеності його фінансових ресурсів, економічних інтересів та виробничого потенціалу від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, а також здатність забезпечувати стабільне функціонування і довгостроковий розвиток в умовах мінливого ринкового середовища. У галузевому контексті вона набуває особливої специфіки, що зумовлена високою капіталомісткістю виробництва, залежністю від сировинних ресурсів, енергоємністю процесів та циклічністю попиту на будівельну продукцію.

Сутність фінансово-економічної безпеки полягає не лише у мінімізації ризиків і запобіганні втратам, а й у формуванні адаптивної системи управління ресурсами, яка забезпечує фінансову стійкість, платоспроможність, ефективність використання активів та здатність підприємства своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Для підприємств з виробництва будівельних матеріалів важливим є також забезпечення безперервності виробничого процесу, оптимізація витрат на енергоресурси та управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю, що безпосередньо впливає на рівень їх безпеки.

Структурно фінансово-економічна безпека підприємства формується як сукупність взаємопов'язаних елементів, кожен з яких виконує окрему функцію у забезпеченні стабільності діяльності (табл. 1).

Таблиця 1. Складові елементи фінансово-економічної безпеки підприємств будівельної галузі

Складові елементи	Характеристика
Фінансова безпека	характеризує рівень ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, достатність власного капіталу та ефективність управління грошовими потоками;
Економічна безпека виробництва	охоплює ефективність використання ресурсів, рівень собівартості продукції, технологічну надійність та безперервність виробничих процесів;
Інвестиційна безпека	пов'язана із здатністю підприємства залучати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси для модернізації виробництва та впровадження інновацій;
Ресурсно-сировинна безпека	відображає стабільність постачання сировини, диверсифікацію постачальників та залежність від імпортних ресурсів;
Енергетична безпека	визначається рівнем енергоефективності, стабільністю енергопостачання та витратами на енергоресурси;
Збутова безпека	характеризує стабільність попиту, конкурентоспроможність продукції та позиції підприємства на ринку будівельних матеріалів;
Кадрова безпека	відображає наявність кваліфікованого персоналу, рівень його професійної компетентності та ефективність управління трудовими ресурсами;
Інформаційна безпека	передбачає захист інформаційних ресурсів, достовірність управлінської інформації та використання сучасних цифрових технологій.

Джерело: [12].

Таким чином, фінансово-економічна безпека підприємств з виробництва будівельних матеріалів є інтегрованою системою, яка поєднує фінансові, виробничі, ресурсні та управлінські компоненти, а її ефективність визначається здатністю підприємства забезпечувати баланс між ризиками та можливостями розвитку в умовах галузевої специфіки.

Ключові галузеві ризики та загрози діяльності підприємств з виробництва будівельних матеріалів формуються під впливом як макроекономічних факторів, так і специфічних особливостей самої галузі, що відзначається високою ресурсо- та енергоємністю, залежністю від будівельного ринку та значною капіталомісткістю виробництва.

Насамперед, суттєвим є ринковий (кон'юнктурний) ризик, який проявляється у коливаннях попиту на будівельні матеріали. Оскільки обсяги виробництва безпосередньо залежать від темпів житлового, комерційного та інфраструктурного будівництва, будь-яке уповільнення будівельної активності призводить до зниження доходів підприємств та накопичення нереалізованої продукції.

Важливе місце посідає ціновий ризик, пов'язаний із нестабільністю вартості сировини (цементної сировини, піску, щебеню, металу тощо), енергоресурсів та логістичних послуг. Зростання витрат без можливості їх оперативного перекладання на кінцевого споживача призводить до зниження рентабельності діяльності.

Одним із ключових для галузі є енергетичний ризик, оскільки виробництво будівельних матеріалів є енергоємним. Перебої з енергопостачанням, зростання тарифів на електроенергію та паливо, а також залежність від зовнішніх джерел енергії створюють загрозу порушення виробничих процесів і збільшення собівартості продукції.

Не менш важливим є ресурсно-сировинний ризик, що проявляється у нестабільності постачання сировини, залежності від обмеженої кількості постачальників або імпорту, а також у можливих логістичних ускладненнях. Порушення ланцюгів постачання безпосередньо впливає на безперервність виробництва.

Суттєвим є також фінансовий ризик, який включає ризик ліквідності, неплатоспроможності контрагентів, зростання дебіторської заборгованості, валютні коливання та обмежений доступ до фінансових ресурсів. У галузі з довгими виробничими циклами ці ризики мають особливо критичний характер.

До ключових загроз належить інвестиційний ризик, пов'язаний із необхідністю значних капіталовкладень у модернізацію виробництва, впровадження енергоефективних технологій та дотримання екологічних стандартів. Недостатність інвестицій може призвести до технологічного відставання та втрати конкурентних позицій.

В умовах сучасних трансформацій посилюється регуляторний та екологічний ризик, що зумовлений змінами у законодавстві, посиленням екологічних вимог, необхідністю де-

карбонізації виробництва та впровадження стандартів сталого розвитку. Недотримання цих вимог може спричинити фінансові санкції або обмеження діяльності.

Окремо слід виділити логістичні та інфраструктурні ризики, пов'язані з порушенням транспортних маршрутів, зростанням вартості перевезень, обмеженим доступом до ринків збуту, що є особливо актуальним в умовах кризових явищ та воєнних загроз.

Також значний вплив має кадровий ризик, що проявляється у дефіциті кваліфікованого персоналу, міграційних процесах та зниженні продуктивності праці, що ускладнює забезпечення ефективності виробничих процесів.

Ключові ризики та їх вплив на діяльність підприємств з виробництва будівельних матеріалів представлено в табл. 2.

Систематизація галузевих ризиків дозволяє ідентифікувати ключові загрози для підприємств з виробництва будівельних матеріалів та формує основу для розроблення ефективних управлінських рішень, спрямованих на підвищення рівня їх фінансово-економічної безпеки.

Отже, сукупність зазначених ризиків формує складне середовище функціонування підприємств з виробництва будівельних матеріалів, у якому забезпечення фінансово-економічної безпеки потребує системного підходу, своєчасної ідентифікації загроз та впровадження ефективних механізмів їх мінімізації.

Розроблення практичних підходів та інструментів удосконалення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємств з виробництва будівельних матеріалів повинно базуватися на врахуванні галузевої специфіки їх діяльності, зокрема високої енергоємності, залежності від сировинних ресурсів, циклічності

Таблиця 2. Ключові галузеві ризики та їх вплив на фінансово-економічну безпеку підприємств будівельної індустрії

Вид ризику	Основні прояви	Вплив на фінансово-економічну безпеку
1	2	3
Ринковий	Зниження обсягів будівництва, падіння продажів	Зниження обсягів будівництва, падіння продажів
Ціновий	Зростання собівартості продукції	Зростання собівартості продукції
Енергетичний	Зростання тарифів, перебої з енергопостачанням	Зростання тарифів, перебої з енергопостачанням
Ресурсно-сировинний	Затримки поставок, дефіцит ресурсів	Затримки поставок, дефіцит ресурсів
Фінансовий	Зростання дебіторської заборгованості, валютні коливання	Зростання дебіторської заборгованості, валютні коливання
Інвестиційний	Обмежений доступ до інвестицій, зношеність обладнання	Обмежений доступ до інвестицій, зношеність обладнання
Регуляторний та екологічний	Впровадження нових стандартів, штрафні санкції	Впровадження нових стандартів, штрафні санкції
Логістичний	Збільшення вартості перевезень, затримки доставки	Збільшення вартості перевезень, затримки доставки
Кадровий	Міграція кадрів, зниження продуктивності	Міграція кадрів, зниження продуктивності

Джерело: розроблено автором.

попиту та значної капіталомісткості виробництва. У цьому контексті доцільно виокремити комплекс взаємопов'язаних підходів, спрямованих на підвищення стійкості підприємств до ризиків та загроз.

— ризик-орієнтований підхід передбачає систематичну ідентифікацію, оцінювання та моніторинг галузевих ризиків. Його реалізація передбачає впровадження внутрішніх регламентів управління ризиками, створення карти ризиків підприємства, а також використання інструментів сценарного аналізу та стрес-тестування фінансових показників;

— фінансовий підхід пов'язаний із процесом оптимізації структури доходів і витрат, управління ліквідністю та забезпечення збалансованості грошових потоків. До ключових інструментів належать бюджетування, платіжний календар, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також впровадження системи контролінгу;

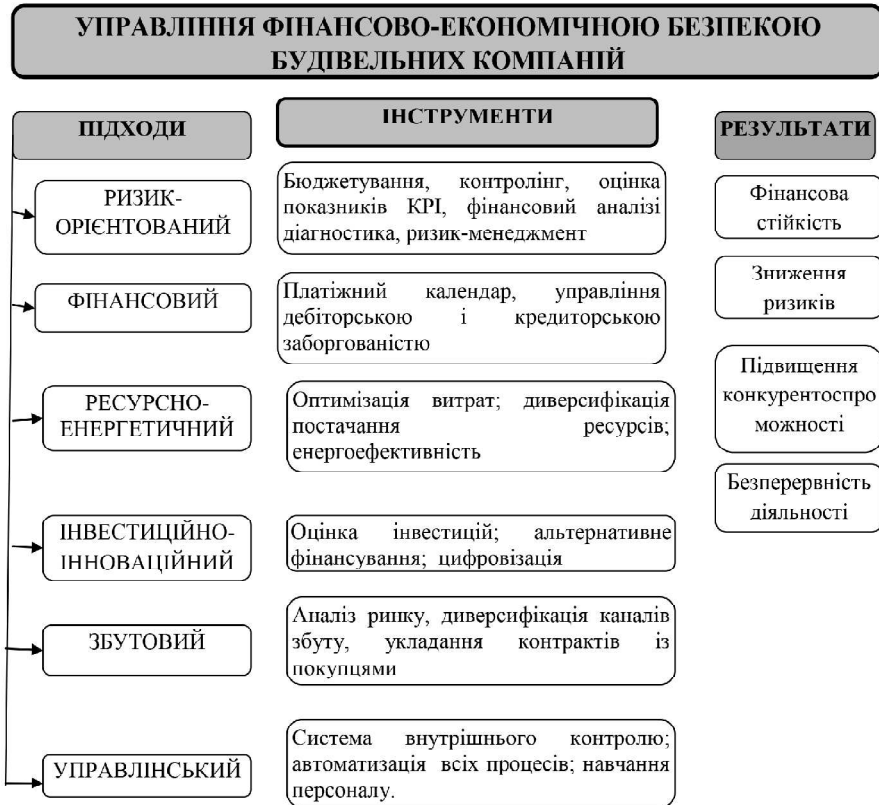
— ресурсно-енергетичний підхід включає заходи з підвищення енергоефективності виробництва, диверсифікацію джерел енергопостачання, оптимізацію використання сировини та впровадження ресурсозберігаючих технологій;

— інвестиційно-інноваційний підхід буде спрямований на модернізацію виробничих потужностей та підвищення конкурентоспроможності продукції. Інструментами реалізації виступають оцінка ефективності інвестиційних проєктів, залучення альтернативних джерел фінансування, а також впровадження цифрових технологій у виробничі та управлінські процеси;

— збутовий підхід передбачає активне управління попитом і розширення ринків збуту. Практичними інструментами є диверсифікація каналів реалізації, розвиток довгострокових контрактів із ключовими споживачами, використання цифрових каналів просування та аналіз ринкової кон'юнктури;

— управлінський підхід полягає у вдосконаленні внутрішньої системи управління підприємством. Він включає впровадження систем внутрішнього контролю та аудиту, підвищення кваліфікації персоналу, а також автоматизацію управлінських процесів.

З урахуванням виявлених галузевих ризиків та специфіки функціонування підприємств з виробництва будівельних матеріалів постає об'єктивна необхідність формування комплексного підходу до удосконалення системи управління їх фінансово-економічною безпекою. Водночас ефективність такої системи значною мірою залежить від узгодженості управлінських підходів, інструментального забезпечення та очікуваних результатів її реалізації. Задля систематизації зазначе-

Рис. 1. Концептуальна модель удосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємств із виробництва будівельних матеріалів

Джерело: розроблено автором.

них елементів та відображення їх логічного взаємозв'язку доцільно представити концептуальну модель удосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємств галузі у вигляді структурно-логічної схеми (рисунок 1), що інтегрує ключові підходи, інструменти їх реалізації та результати впливу на стійкість і ефективність діяльності підприємства.

Запропонована модель відображає комплексний підхід до управління фінансово-економічною безпекою підприємств галузі, який базується на інтеграції функціональних підходів та сучасних управлінських інструментів. Її реалізація забезпечує підвищення фінансової стійкості, мінімізацію ризиків, безперервність виробничої діяльності та зростання конкурентоспроможності підприємства.

Важливим елементом удосконалення системи фінансово-економічної безпеки підприємств з виробництва будівельних матеріалів є впровадження комплексу сучасних управлінських інструментів, адаптованих до галузевої специфіки їх функціонування. З огляду на високу енергоємність виробництва, значну частку матеріальних витрат, залежність від будівельного ринку та тривалі виробничі цикли, застосування таких інструментів набуває не лише аналітичного, але й стратегічного значення.

Система ключових показників ефективності (далі — КРІ) виступає основою моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства. Для підприємств галузі доцільно формувати КРІ з урахуванням їх виробничої специфіки, зокрема: рівень енергоємності продукції,

собівартість одиниці продукції, оборотність запасів, коефіцієнт завантаження виробничих потужностей, рівень дебіторської заборгованості та рентабельність продажів. Використання KPI дозволяє своєчасно виявляти відхилення у діяльності підприємства та оперативно реагувати на потенційні загрози.

Важливим інструментом є фінансовий аналіз і діагностика, що забезпечує оцінювання фінансового стану підприємства, його ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. У галузевому контексті особливу увагу доцільно приділяти аналізу структури витрат, де значну частку займають енергетичні та сировинні ресурси, а також аналізу грошових потоків з урахуванням сезонності попиту на будівельні матеріали.

Ризик-менеджмент є ключовим інструментом забезпечення безпеки, що передбачає ідентифікацію, оцінювання та мінімізацію галузевих ризиків. Для підприємств з виробництва будівельних матеріалів доцільно формувати карту ризиків, яка включає енергетичні, ресурсні, логістичні та ринкові ризики, а також застосовувати сценарний аналіз для прогнозування можливих змін у зовнішньому середовищі.

Суттєву роль відіграє бюджетування, яке забезпечує планування доходів і витрат, контроль за їх виконанням та оптимізацію фінансових потоків. У галузі доцільним є впровадження гнучкого бюджетування, що враховує коливання цін на енергоресурси та сировину, а також зміну обсягів виробництва залежно від ринкової кон'юнктури.

Інструментом стратегічного управління виступає контролінг, який інтегрує функції планування, аналізу та контролю. Для підприємств галузі контролінг дозволяє координувати виробничі, фінансові та збутові процеси, забезпечуючи узгодженість управлінських рішень та підвищення ефективності використання ресурсів.

Особливого значення в сучасних умовах набувають цифрові аналітичні платформи та системи підтримки прийняття рішень, які забезпечують автоматизацію обробки даних, підвищення точності прогнозування та оперативність управлінських рішень. Для підприємств з виробництва будівельних матеріалів їх застосування дозволяє здійснювати моніторинг виробничих процесів у реальному часі, оптимізувати логістичні маршрути, контролювати витрати енергоресурсів та підвищувати ефективність управління запасами.

Вважаємо, що інтегроване застосування зазначених інструментів з урахуванням галузевої специфіки дозволяє сформувати ефективну систему управління фінансово-економічною безпекою підприємств з виробництва будівельних матеріалів, спрямовану на підвищення їх стійкості, конкурентоспроможності та адаптивності до змін зовнішнього середовища.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що фінансово-економічна безпека підприємств із виробництва будівельних матеріалів є комплексною інтегрованою системою, ефективність якої визначається здатністю забезпечувати баланс між внутрішніми можливостями та зовнішніми загрозами з урахуванням

галузевої специфіки. Обґрунтовано, що ключовими особливостями галузі, які формують підвищений рівень ризиків, є енергоємність виробництва, залежність від сировинних ресурсів, циклічність попиту та значна капіталомісткість діяльності. Систематизація галузевих ризиків дозволила виокремити їх основні групи (ринкові, цінові, енергетичні, ресурсні, фінансові, інвестиційні, регуляторні, логістичні та кадрові) та довести їх визначальний вплив на фінансову стійкість, безперервність виробництва і конкурентоспроможність підприємств. Це підтверджує необхідність застосування системного та проактивного підходу до управління фінансово-економічною безпекою.

Запропоновано комплекс практичних підходів до удосконалення системи управління безпекою підприємств галузі, що охоплюють ризик-орієнтований, фінансовий, ресурсно-енергетичний, інвестиційно-інноваційний, збутовий та управлінський напрями. Їх інтеграція забезпечує підвищення адаптивності підприємств до змін зовнішнього середовища та ефективність використання ресурсів. Доведено, що ключовим фактором підвищення рівня фінансово-економічної безпеки є впровадження сучасних управлінських інструментів, зокрема системи KPI, фінансової діагностики, ризик-менеджменту, бюджетування, контролінгу та цифрових аналітичних платформ, адаптованих до галузевих умов. Їх комплексне використання дозволяє забезпечити оперативний моніторинг діяльності, своєчасне реагування на загрози та формування стратегічних переваг.

Запропоновані теоретико-методичні положення та практичні рекомендації створюють підґрунтя для формування ефективної системи управління фінансово-економічною безпекою підприємств з виробництва будівельних матеріалів, спрямованої на забезпечення їх стійкого розвитку та підвищення конкурентоспроможності в умовах нестабільного економічного середовища.

Література:

1. Melnyk L., Trofimchuk S. Program-targeted approach to managing the financial and economic security of enterprises producing building materials in conditions of uncertainty. *Modern Economics*. 2024. Vol. 48. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-09) (дата звернення: 20.03.2026).
2. Petrukha N., Mahas N., Lelyk L., Rybak S., Voronka O., Samofalova M. Ensuring financial and economic security of enterprises in conditions of dynamic labour market changes. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 1 (60). DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapt.1.60.2025.4598> (дата звернення: 20.03.2026).
3. Sorokina L., Shumak L., Filippov O. Ensuring the economic security of customers and contractors during the elimination of the consequences of armed aggression. *Economics, Finance and Management Review*. 2023. №3. P. 24—38. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2023-3-24-38> (дата звернення: 20.03.2026).
4. Горбач С., Щебель А., Сидоренко Ю., Куриленко О., Білич В. Економічна безпека підприємств: складові та забезпечення. Київський економічний науковий жур-

нал. 2024. № 7. С. 51—55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-7> (дата звернення: 20.03.2026).

5. Жукова Ю., Василенко В., Юрченко О. Стратегії забезпечення економічної безпеки країни в умовах глобальних викликів. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 2024. Випуск 328 (2), с. 401—409. URL: <https://herald.khmn.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/13> (дата звернення: 20.03.2026).

6. Іщенко Н. А. Фінансова безпека підприємства та методи її оцінювання. Бізнес Інформ. 2025. №7. С. 395—401. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-7-395-401> (дата звернення: 20.03.2026).

7. Краснокутська Н. С., Коптєва Г. М. Дефініція поняття "фінансова безпека підприємства": основні підходи та особливості. Бізнес Інформ. 2019. № 7. С. 14—19. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-14-19> (дата звернення: 20.03.2026).

8. Кремень О. І., Барвіцька Ю. В., Кремень В. М. Фінансова безпека підприємства та науково-методичний інструментарій її оцінювання. Проблеми розвитку економіки. 2021. № 3. С. 24—31. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2021.3.3> (дата звернення: 20.03.2026).

9. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: "Растр-7", 2020. 384 с.

10. Правдюк Н. Л. Управління фінансовою безпекою підприємств: обліково-аналітичний аспект: монографія / Н. Л. Правдюк, Т. О. Мулик, Я. І. Мулик. Київ: "Центр учбової літератури", 2019. 224 с.

11. Рожко О., Нестеров Є. Теоретичні підходи до визначення фінансової безпеки підприємства. Економіка та суспільство. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-79> (дата звернення: 20.03.2026).

12. Соломіна Г. В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.

13. Халіна В. Ю. Методичний підхід щодо оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Економічна безпека і підприємництво. 2014. № 1. С. 173—181. (дата звернення: 20.03.2026).

14. Юрченко О. А., Бойко Д. О. Модель економічного механізму оцінювання енергетичної безпеки України на засадах територіальної резильєнтності. Ефективна економіка. 2025. Випуск 11 URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/8218/8350> (дата звернення: 20.03.2026).

References:

1. Melnyk, L. and Trofimchuk, S. (2024), "Program-targeted approach to managing the financial and economic security of enterprises producing building materials in conditions of uncertainty", *Modern Economics*, vol. 48. [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-09).

2. Petrukha, N., Mahas, N., Lelyk, L., Rybak, S., Voronka, O. and Samofalova, M. (2025), "Ensuring financial and economic security of enterprises in conditions of dynamic labour market changes", *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, vol. 1 (60). <https://doi.org/10.55643/fcapter.1.60.2025.4598>.

3. Sorokina, L., Shumak, L. and Filippov, O. (2023), "Ensuring the economic security of customers and contractors during the elimination of the consequences of armed aggression", *Economics, Finance and Management Review*, vol. 3, pp. 24—38. <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2023-3-24-38>.

4. Horbach, S., Shchebel, A., Sydorenko, Yu., Kurylenko, O. and Bilych, V. (2024), "Economic security of enterprises: components and provision", *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, vol. 7, pp. 51—55. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-7>.

5. Zhukova, Yu., Vasylenko, V. and Yurchenko, O. (2024), "Strategies for ensuring the economic security of the country in the context of global challenges", *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, vol. 328 (2), pp. 401—409, available at: <https://herald.khmn.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/13> (Accessed 20 March 2026).

6. Ishchenko, N. A. (2025), "Financial security of the enterprise and methods of its assessment", *Biznes Inform*, vol. 7, pp. 395—401. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-7-395-401>.

7. Krasnokutska, N. S. and Koptieva, H. M. (2019), "Definition of the concept of financial security of the enterprise: main approaches and features", *Biznes Inform*, vol. 7, pp. 14—19. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-14-19>.

8. Kremen, O. I., Barvitska, Yu. V. and Kremen, V. M. (2021), "Financial security of the enterprise and scientific-methodical tools for its assessment", *Problemy rozvytku ekonomiky*, vol. 3, pp. 24—31. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2021.3.3>.

9. Melnyk, S. I. (2020), *Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Management of financial security of enterprises: theory, methodology, practice], Rastr-7, Lviv, Ukraine.

10. Pravdiuk, N. L., Mulyk, T. O. and Mulyk, Ya. I. (2019), *Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv: oblikovo-analitychnyi aspekt* [Management of financial security of enterprises: accounting and analytical aspect], Tsentru uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

11. Rozhko, O. and Nesterov, Ye. (2024), "Theoretical approaches to defining the financial security of the enterprise", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 65. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-79>.

12. Solomina, H. V. (2018), *Zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytstva* [Ensuring financial and economic security of entrepreneurship], Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipro, Ukraine.

13. Khalina, V. Yu. (2014), "Methodical approach to assessing the level of economic security of the enterprise", *Ekonomichna bezpeka i pidpriemnytstvo*, vol. 1, pp. 173—181.

14. Yurchenko, O. A. and Boiko, D. O. (2025), "Model of the economic mechanism for assessing the energy security of Ukraine based on territorial resilience", *Efektivna ekonomika*, vol. 11, available at: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/8218/8350> (Accessed 20 March 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 24.03.26

Професійно рецензовано / Revised: 04.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26